

zakoupen v počtu osmi kusů. Všechny letouny byly zařazeny ke 34. základně školního letectva v Pardubicích. V Armádě ČR dnes není v provozu žádný z původně zakoupených osmi letounů Z-142. Všechny v roce 2004 přešly pod pardubické Centrum leteckého výcviku, kde je navíc ještě jeden civilní stroj s imatrikulací OK-PNE. Části letounů se dotkly bulletinů výrobce zakazující akrobacii, a tak je dnes v provozu přibližně jen polovina plně akrobaticky způsobilých strojů.

Budoucí vojenští letci, rekrutující se z řad studentů Univerzity obrany, dnes na letounech Z-142 začínají se základním rozřazovacím výcvikem, bez ohledu na druh letectva, k němuž budou později určeni. V jeho první fázi instruktoři hodnotí jejich schopnosti a předpoklady pro výkon pilotní profese. Po přibližně 25 hodinách následuje stejně dlouhá druhá fáze, která se skládá z nácviku navigačních a skupinových letů a také letů podle přístrojů, včetně létání v mracích. I když je tedy ve službě pouhých devět letounů, představují nezbytnou část výcviku všech budoucích vojenských pilotů.

Hlavní takticko-technická data Z-142:

Délka trupu	7,07 m
Výška trupu	2,69 m
Rozpětí křídel	9,11 m
Prázdná hmotnost	600 kg
Vzletová hmotnost	920 kg
Maximální rychlost	230 km/h
Dostup	5 500 m
Dolet	650 km

Základní technický popis

Zlín Z-142 je dvoumístný dolnokřídý jednomotorový samonosný jednoplošník určený pro základní a pokračovací letecký výcvik, pro nácvik a provádění akrobacie, výcvik v nočním a přístrojovém létání a provádění aerovleků. Trup je smíšené konstrukce. Střední nosná část trupu je příhradové konstrukce, je svařena z ocelových trubek a kryta karoserií ze skelných laminátů. Dvoučlenná posádka sedí v kabině za motorem, která je přístupná po odsunutí rozměrného překrytu, zajišťujícího velmi dobrý výhled. Trup zakončují klasické ocasní plochy. Křídlo s obdélníkovým půdorysem je celokovové, s hlavním a pomocným nosníkem. Dvoulistou stavitelnou vrtuli Avia V-500A pohání řadový šestiválcový invertní vzduchem chlazený motor M-337AK o výkonu 157 kW, uložený v přídi. Tříbodový podvozek tvoří hlavní nohy z plochých ocelových pružin a říditelná předová noha.

Text a foto: Jakub Fojtík

152mm samohybná kanonová houfnice vz. 77

**Dělostřelectvo je základním systémem
palebné podpory pozemních sil. Jeho hlavní
prostředek tvoří aktuálně v rámci AČR
samohybná děla 13. dělostřelecké brigády
v Jincích.**

České dělostřelectvo má dlouhou tradici, vycházející z období husitských válek. Do dějin se řadou svých výrobků zapsala rovněž společnost Škoda Plzeň. Pravděpodobně nejslavnější vystoupení našich dělostřelců se odehrála za druhé světové války v Tobruku a u Jasla.

Samohybná děla dříve tvořila pouze malou část výzbroje naší armády. Až od roku 1976 bylo postupně zavedeno do výzbroje ČSLA 148 sovětských pásových samohybných houfnic 2S1, známých jako Gvozdika, nakoupených z licenční výroby v Bulharsku. Avšak již v šedesátých letech bylo velení československého dělostřelectva jasné, že potřebuje moderní zbraň vhodnou pro západoevropské bojiště. Po odmítnutí možnosti zavedení sovětského typu Akacija ráže 152 mm na pásovém podvozku nezbývalo nic jiného než realizovat autonomní národní vývoj.

Historie a služba

V roce 1976 úspěšně končil vývoj domácího dělostřeleckého systému s krycím jménem DANA. Jedná se o zkratku tvořenou prvními písmeny slov dělo automobilní nabíjené automaticky. Vývoj koncepčně nové zbraně byl údajně zahájen již před rokem 1968, ale pak dočasně pozastaven. Na tvorbě ve své době revolučního dělostřeleckého zbraňového systému se podílelo několik státních podniků a výzkumných ústavů. Jednalo se především o ZTS (Závody těžkého strojířtva) v Dubnici nad Váhom, kde probíhala finální kompletace, dále Tatra Kopřivnice, která vyráběla

podvozky, Konstrukturu Trenčín, Vojenskou akademii v Brně a specializovanou výzkumnou pracoviště ve Slavičíně, Brně, na Záhorie i jinde. Kombinace osmikolového terénního podvozku, uzavřených pancéřovaných pracovišť celé obsluhy a plně mechanizovaného systému nabíjení překonávala v době vzniku jakýkoli konkurenční typ. V rámci ČSLA tvořily 152mm ShKH vz. 77 od roku 1980 výzbroj dělostřeleckých pluků 1. tankové divize, 9. tankové divize, 2. motostřelecké divize, 19. motostřelecké divize a 20. motostřelecké divize. Armáda nakoupila do roku 1992 těchto samohybných kanonových houfnic celkem 408. Z nich si při dělení republiky AČR ponechala 273.

Zbraně, pro které se začalo používat neoficiální bojové jméno Dana, byly rovněž exportovány do zahraničí. Bývalý Sovětský svaz jich koupil 108, Libye 120, Polsko 111, Gruzie 47 a Kyprská republika 12 z následné slovenské výroby

po rozdělení republiky. Bojového nasazení se Dany dočkaly opakovaně v Libyi, Gruzii a aktuálně v rámci polských jednotek v Afghánistánu.

Vývoj pokračoval koncem osmdesátých let minulého století projektem Ondava. Tato houfnice měla hlaveň prodlouženou na 47 ráží a dostřel 24 km. Po roce 1993 na něj navázaly slovenské podniky samostatným projektem Zuzana. Ta měla hlaveň o délce 45 ráží, avšak v „západní“ ráži 155 mm. Zuzany byly zavedeny do výzbroje slovenské armády roku 1997. Vývoj pokračoval verzí Zuzana T-72 M1, která využívá podvozek tanku T-72. Pro Indii byl vyvinut prototyp Zuzana T-72 A40 s bojovým jménem Hymalaia, který má upravené uložení hlavně a nabíjecí zařízení. V roce 2004 prezentovali slovenští výrobci verzí Zuzana 2 s nově řešenou jednomístnou přední kabinou a hlavní o délce 52 ráží. Dále existuje modernizační komplet pro původní Danu s označením vz. 77/99 MODAN. Nejnovější modernizaci ShKH vz. 77 prezentovala česká společnost Excalibur Army poprvé na IDETu 2011 s označením DANA-M1 CZ (A report 7/2012), včetně nové munice (A report 11/2012).

Technický popis

Služební předpis Dě1-22-40/1 z roku 1985 definuje 152mm samohybnou kanonovou houfnici vz. 77 jako moderní dělostřeleckou zbraň se samočinným nabíjením nábojů, schopnou zabezpečit účinnou palebnou podporu pozemních vojsk. Jako její hlavní úkoly byly stanoveny ničení taktických prostředků jaderného napadení, boj s nepřátelským dělostřelectvem a minomety, umlčování a ničení živé síly a palebných prostředků nepřítele, ničení a umlčování míst velení, radiotechnických prostředků a týlových zařízení nepřítele, ničení trvalých obranných staveb a polních obranných objektů ze zakrytých palebných postavení i přímou střelbou a ničení tanků a obrněných transportérů přímou střelbou.

Dana se skládá ze strojového podvozku a zbraňové nástavby. Základ konstrukce vozidla tvoří šasi terénního nákladního automobilu Tatra T815 opatřené rámem. Na přední části podvozku se nalézá dvoustupňová pancéřová kabina s pracovišti řidiče a velitele. Ve středu ložné plochy vozidla je umístěna zbraňová nástavba. V praxi se jedná o dělenou věž, jejímž středem je vedena hlaveň se závěrem, brzdovratné zařízení, kolébka a část nabíjecího mechanismu. Uvedené řešení konstrukce věže chrání obsluhu před účinky střelných zbraní i zbraní hromadného ničení. Základ

věže tvoří lafeta, k níž je čepy upevněna kolébka hlavně, což umožňuje nastavování náměru. Lafeta spočívá na kulové dráze a pivotu, které umožňují nastavování odměru. V levé části věže, nazývané rovněž levá kabina, je vpředu pracoviště mířiče a za ním nabíječe. V zadní oddělené části za mířičem jsou držáky na 30 stojících nábojek, spojené řetězovým dopravníkem. Nabíječ může ubírat výmetné náplně z nábojek a mechanicky otevírat závěr hlavně. V pravé části věže je pracoviště časovače, který přes pracovní otvor s krytkou časuje zapalovače granátů. Těch je v držácích řetězového dopravníku 36. Dopravníky nábojek a granátů společně s podavačem granátů, podavačem nábojek, nabíječkou a pásovým dopravníkem vystřelených nábojek tvoří nabíjecí automat. Pohyb dopravníků zabezpečují hydromotory. Při střelbě je z držáku nejprve vyjmut podavačem granát a přesunut na nabíjecí pánev, poté je zdvižen do osy hlavně a zasunut hydraulickou nabíječkou do nábojové komory. Stejný proces probíhá s nábojkou. Ta při zasunutí do nábojové komory odjízí otevřený závěrový klín, který uzavře nábojovou komoru. Zákluz vzad při výstřelu otevře závěr a vyhazovač vyhodí nábojku na dopravník, který ji odsune z prostoru mezi pravou a levou věží mimo vozidlo. Energii zákluzu snižuje jednostupňová aktivně-reaktivní úst'ová brzda. Na stropě pravé věže je u poklopu lafeta pro kulomet DŠKM ráže 12,7 mm. K nastavování náměru a odměru slouží hydraulické válce a hydromotory, které pohánějí mechanické převody. Hmotnost přední části hlavně oproti těžišti vyrovnávají vyvažovače. V případě vyřazení hydraulického systému lze nastavovat náměr a odměr manuálně mechanickými řídicími a rovněž ručně otevírat závěr a nabíjet hlaveň, ovšem za výrazně delší dobu. K záměření na cíl používá mířič pro nepřímou střelbu optický zaměřovač ZZ-73 s dělovým dalekohledem PG1-M-D a pro přímou střelbu dalekohled OP5-D. Po roce 1990 byla provedena modernizace samohybných kanonových houfnic vz. 77 instalací izraelského systému řízení palby ASPRO. Na zadní části rámu šasi je upevněn vznětový motor Tatra o výkonu 253,7 kW. Jeho kapotáž není pancéřová. Součástí výstroje tvoří filtrační, ventilační a klimatizační zařízení umístěné v prostoru za přední pancéřovou kabinou. Samohybná kanonová houfnice vz. 77 používá dělené náboje různých druhů, které se skládají z granátu a nábojnic. Základní typy granátů jsou tříštivotrhavý, tříštivotrhavý dálkový a kumulativní. K iniciaci jejich trhavy slouží různé zapalovače. Při střelbě stabilizují podvozek tři teleskopické hydraulické opěry.

Text a foto: Martin Koller

Hlavní takticko-technická data:

Obsluha	5
Bojová hmotnost se 60 náboji	29 250 kg
Délka	11 356 mm
Šířka	3 000 mm
Výška s lafetovaným kulometem DŠKM ..	3 530 mm
Maximální rychlost	80 km/h
Dojezd	600 km
Ráže hlavně	152,4 mm
Rozsah náměru	-4° až +70°
Rozsah odměru	360°
Rychlost střelby	4 rány/min

Čerpejte nový benefit!

Pojistěte si výhodně život

Letos v lednu podepsalo Ministerstvo obrany (MO) Memorandum s Českou pojišťovnou, díky kterému mohou vojáci a zaměstnanci MO čerpat z fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) 1 200 až 1 800 Kč ročně při sjednání životního pojištění u České pojišťovny. Česká pojišťovna nabízí všem zájemcům o čerpání prostředků z FKSP možnost sjednání pojistné-spořicího produktu DIAMANT.

Česká pojišťovna navíc všem novým klientům z řad zaměstnanců MO nabízí také další benefity nebo atraktivní slevy na ostatní druhy pojištění. Zaměstnanci si mohou vybrat i zvýhodněný produkt rizikového úrazového pojištění MULTIRISK, který je možné nastavit na krytí rizik nejen zaměstnance MO, ale také jeho rodinných příslušníků.

Jste pojištěni a současně si spoříte

Dopad náročných a často tragických životních situací vám pomůže zmírnit životní pojištění **DIAMANT**, kdy za pár stokorun měsíčně budete mít jistotu, že ať se vám přihodí cokoliv, bude o vás a vaše nejbližší postaráno.

Dostanete peníze za drobné i vážné úrazy, pojistit lze až 33 závažných onemocnění. Kromě vás může být výhodně pojištěno až devět dalších osob.

Nastavení pojištění můžete měnit kdykoliv v průběhu trvání pojistné smlouvy. Sami si určíte, kolik budete platit. Kdykoliv můžete vložit i větší obnos. Z pojištění je možné vybrat peníze, aniž byste smlouvu museli zrušit. V průběhu pojištění můžete přestat platit, a přesto zůstat pojištěni.

A když pojištění nevyužijete, můžete se spolehnout na naspořené peníze se zajímavým zhodnocením, na výběr máte různé investiční strategie. Uhrazené pojistné vám navíc uspoří finance, protože jej lze odečíst od základu daně.

Pokryjete rizika, která život přináší

Rizikové životní pojištění **MULTIRISK** si můžete sestavit podle svých potřeb a kdykoli ho přizpůsobit své momentální situaci. Výše pojistných částek a délka pojištění je pouze na vás. Peníze za úraz dostanete už v průběhu léčení, kdy je nejvíc potřebujete. V jedné pojistné smlouvě můžete pojistit až devět členů vaší rodiny, postaráno budete mít o krytí vaší hypotéky, leasingu nebo úvěru a finančně budete zabezpečeni při nemoci, pracovní neschopnosti, ztrátě zaměstnání nebo živitele.

Dostanete i něco navíc

Pokud si sjednáte životní pojištění u České pojišťovny, získáte další benefity a slevy na pojištění:

- ✓ **AHOLD poukázku** v hodnotě 400 Kč na nákup v řetězci AHOLD (Albert, Hypernova)
- ✓ **slevu ve výši 30 % na Povinné ručení bez povinnosti** (komplexní povinné ručení s bezplatným odtahem vozidla po nehodě, s poskytnutím náhradního vozidla, s vyřízením škody bez ohledu na to, zda nehodu zavinil klient, nebo zda je poškozenou stranou, a jediné povinné ručení s ochranou proti odcizení vozidla)
- ✓ **slevu ve výši 30 % na Havarijní pojištění** (k ochraně vozidla před škodami způsobenými živly nebo vzniklými v důsledku havárie, odcizení či neoprávněného užití vozidla, s řadou volitelných přípojištění a asistenční službou)
- ✓ **slevu ve výši 30 % na Pojištění domova** (domu, chaty, stavby, domácnosti, s pěti novými variantami pojištění a s chytrým telefonem Samsung zdarma k vybraným sazбám)

Jak na to? Je to jednoduché

Pro sjednání životního pojištění stačí kontaktovat **Šárku Postuwkovou** z České pojišťovny na telefonním čísle **725 921 440** nebo e-mailu sarka.postuwkova@ceskapojistovna.cz. Dohodnete se na návštěvě pojišťovnického zprostředkovatele, který vám vysvětlí vše ohledně pojištění a následně s vámi uzavře pojistnou smlouvu. Na uvedené kontakty se mohou také obracet již stávající klienti České pojišťovny.

S dotazy ohledně příspěvku z FKSP se obraťte na **Jiřího Dimitrova** na telefonním čísle **973 214 403** nebo e-mailu pojisteni.army@gmail.com, jiri.dimitrov@sis.acr.

Více informací o jednotlivých typech pojištění se dozvíte na www.ceskapojistovna.cz.

**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**

Vydává MO ČR
Odbor komunikace a propagace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 553
973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Jan Procházka

Grafická úprava: Andrea Bělohávková

Kresby: Jiří Král

Jazyková korektura: Jiřina Švarcová

Foto na titulní straně: David Tichý

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
OKP MO – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: EUROPRINT, a. s.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 11. 6. 2013

Toto číslo vyšlo dne: 17. 6. 2013

Kontakty do redakce

Šéfredaktor

Jan Procházka
telefon: 973 215 553
mobil: 724 033 407
e-mail: jan_prochazka@klikni.cz

Redaktoři

Martin Koller
telefon: 973 215 572
mobil: 724 071 112
e-mail: kollermartin@seznam.cz

Pavel Lang
telefon: 973 215 868
mobil: 724 002 623
e-mail: pavellang@centrum.cz

Vladimír Marek
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.mare@post.cz

Grafik

Andrea Bělohávková
telefon: 973 215 786
mobil: 601 579 644
e-mail: andrea.belohlavkova@seznam.cz

Informace pro autory

Aby mohla redakce proplatit honorář za zveřejněný příspěvek, musí ji autor zaslat tyto údaje:

- jméno a příjmení,
- datum narození (NE rodné číslo!),
- údaj, zda jde o VZP, o. z., AZ anebo osobu mimo resort,
- adresu bydliště.

V případě VZP, o. z. i přísl. AZ dále:

- číslo VÚ či VZ a město posádky,
- číslo RFO, který je vyplácí.

V případě osoby mimo resort:

- číslo účtu, na který má být poslán honorář,
- název a číslo banky,
- na faxové č. 973 215 933 poslat kopii průkazního lístku k tomuto účtu.

Tyto údaje je účelné uvádět současně se zasílaným článkem. Není v silách redakce je zpětně zjišťovat.